

HALÁSZ PÁL, DR.

1910. június 28. Sajókazinc, Borsod vármegye – 1996. június 11. Budapest

1933–1935 között Olaszországban felsőfokú műszaki tanulmányokat folytatott. 1935-ben jogot kezdett el tanulni, az egységes bírói és ügyvédi vizsgát azonban csak 1950-ben tette le. 1935. április 1. és 1938 májusa között egy miskolci ügyvédi irodában dolgozott. 1938. május és 1939. február 1. között Szücs Sándor kisiparosnál, 1939. február 1-től 1944 végéig Csepelen volt vasesztergályos, közben 1940. szeptember–december, majd 1944 április–november 6. között munkaszolgálatot teljesített.

1939-től 1945-ig a szociáldemokrata pártban működő titkos, illegális kommunista volt, a Vörös Segély aktivistájaként a börtönben lévő kommunista párttagok családjának segélyezése volt a feladata. 1945-ben Csepelen számos tisztséget töltött be, a Magyar Kommunista Párt szervezetének vezetőségi tagja, a helyi népőrség, rendőrség, politikai rendészeti osztály egyik alapítója. A budapesti rendőr-főkapitányságon őrnagyi, majd alezredesi rangban teljesített szolgálatot 1945 és 1955 között a belügyi tárcánál.

A Fővárosi Bíróságon 1955. augusztus 15-től bíró, később tanácsvezető, 1973. január 1-jétől tanácselnök, 1978. április 1-jétől bírósági főtanácsos, amíg a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa fel nem mentette 1980. május 30-án, mert elérte a nyugdíjazásához szükséges korhatárt; munkaviszonya június 30-ával szűnt meg. 1959–1975 között a Fővárosi Bíróság pártalapszervezetének vezetőségi tagja volt. 1959-es jellemzése szerint „sok ellenforradalmi, népbírói ügyet tárgyalt [...] A rendszer feltétlen híve, ez gyakorlati munkájában – tárgyalásvezetés, az ítéletek súlya, indoklása – kifejezésre jut az által [sic!], hogy úgy szóbeli, mint írásbeli indoklásában az elkövetőnek és a cselekménynek társadalomveszélyességét [sic!] a helyes politikai szemlélettel magyarázza meg és támasztja alá.” 1962-ben viszont felrótták neki, hogy több esetben durván beszélt a tárgyalásokon.

A forradalom és szabadságharcot követően huszonnégy halálos ítéletet hirdetett ki első fokon, másodfokon ebből tizenkilencet jóváhagytak, s az ítéleteket végrehajtották. Másodfokon kétszer súlyosbították az első fokon börtönbüntetést kiszabó ítéletét halálbüntetésre.

1957. május 22-én halálra ítélte Preszmajer Ágostont, akit – miután elmarasztalását 1957. július 9-én másodfokon helybenhagyták – 1957. november 7-én kivégeztek. 1957. június 7-én halálbüntetést szabott ki Harazin Jánosra, amit 1957. augusztus 27-én másodfokon helybenhagytak, az ítéletet 1957. augusztus 31-én végrehajtották. 1957. július 29-én halálra ítélte Bán Róbertet, Czimer Tibort, Ekrem Kemált, Laurinyecz Tibort és

Rusznay Lászlót, az ítéleteket 1957. november 23-án másodfokon helybenhagyták, s 1957. november 29-én mindannyiukat kivégezték.

1958. február 19-én halálra ítélte Kokics Bélát és Pópa (Papp) Józsefet. Miután az elmarasztalásokat 1958. április 11-én másodfokon helybenhagyták, Pópát 1958. április 16-án, Kokicsot 1958. május 8-án kivégezték. Onestyák Lászlót és Zódor Jánost 1958. március 31-én sújtotta halálbüntetéssel. Az ítéleteket 1958. október 21-én másodfokon helybenhagyták, Zódort 1958. október 24-én, Onestyákot 1958. november 22-én kivégezték.

1959. március 15-én halálbüntetést szabott ki Csehi Károly, Gábor László, Gémes József, Kósa Pál, Liechtenstein Sándor, Koszterna Gyula, Péterfi Miklós, S. Nagy Sándor, dr. Rajki Márton és Roik János vádlottakra. Liechtenstein, Péterfi és Roik ítéletét 1959. július 28-án másodfokon életfogytig tartó börtönbüntetésre enyhítették, a többiekét helybenhagyták: Csehit, Gémost, Koszternát, dr. Rajkit és S. Nagyot 1959. július 30-án, Kósát 1959. augusztus 5-én, Gábort a kegyelmi kérelem elutasítása után 1959. szeptember 23-án végezték ki. 1959. május 7-én Tutsch Józsefet ítélte halálra, ezt 1959. szeptember 22-én másodfokon helybenhagyták, az ítéletet 1959. szeptember 24-én végrehajtották.

Rizmajer Józsefet 1957. június 7-én életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélte, de ezt 1957. augusztus 27-én másodfokon dr. Molnár László tanácsa halálbüntetésre súlyosbította, s Rizmajert 1957. augusztus 31-én kivégezték. Géczi Józsefet 1957. december 30-án életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélte, 1958. november 7-én dr. Borbély János tanácsa ezt halálbüntetésre súlyosbította, s Géczit 1958. november 11-én kivégezték.

KITÜNTETÉSEI

- 48-as Díszérem (1948. december 31.)
- Magyar Népköztársasági Érdemérem arany fokozata (1950. április 30.)
- Közbiztonsági Érem (1951. április 30.)
- Igazságügy-miniszteri dicséret (1957. október 26.)
- Szocialista Munkáért Érdemérem (1958. november 15.)
- Az Igazságügy Kiváló Dolgozója (1960. október 31.)
- Szocialista Hazáért Érdemrend (1967. április 15.)
- Felszabadulási Jubileumi Emlékérem (1970. április 4.)
- Munka Érdemrend arany fokozata (1970. július 8.)
- Igazságügyi Törzsgárda ezüst fokozata (1975. május 1.)
- Munka Érdemrend arany fokozata (1980. április 4.)
- Szocialista Magyarorszáért Érdemrend (1985. április 4.)

FORRÁSOK, IRODALOM

- Országos Bírósági Hivatal – Az igazságügyi szervezetből kivált dolgozók nyilvántartókönyvében rögzített iktatószámok alapján: H/133
- 1956 kézikönyve. III. Megtorlás és emlékezés. A kézikönyv főszerkesztője Hegedűs B. András, a kötetet szerkesztette Kende Péter. 1956-os Intézet, Budapest, 1996. 55–56., 63., 67–70., 95., 103., 125., 127., 134., 163–167., 169–170., 202., 215.
- Eörsi László: *Corvinisták, 1956. A VIII. kerület fegyveres csoportjai*. 1956-os Intézet, Budapest, 2001. 598–599., 610., 612., 619.
- Eörsi László: *A Széna tériek, 1956. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára–1956-os Intézet, Budapest, 2004. 357–358., 360–361.*
- Eörsi László: *Köztársaság tér, 1956*. 1956-os Intézet, Budapest, 2006. 217.
- Eörsi László: *1956 mártírjai. 225 kivégzett felkelő. Budapest a forradalom napjaiban*. Szentpétery Tibor fotóival. Rubicon-Ház, Budapest, 2006. 50., 64., 68., 70., 79.

-
- Zinner Tibor: Halálos évtized a „Népköztársaság nevében!”. A Legfelsőbb Bíróság halálos ítéletei 1957. január 14. és 1966. október 13. között, In „*A Köztársaság nevében!*”. Pálincás György emlékkönyv. Szerk. Balla Judit-Borbély Zoltán-Koltay András. Rejtjel Kiadó, Budapest, 2007. 253.
- Eörsi László: A „*Baross köztársaság*”, 1956. A VII. kerületi felkelőcsoportok. 1956-os Intézet-Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára-L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2011. 494-495.
- Eörsi László: A *pesterzsébeti fegyveres ellenállás*, 1956. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára-1956-os Intézet, Budapest, 2015. 205.
- Zinner Tibor: Utak és tévutak a XX. századi magyar felsőbbíráskodás káderpolitikájában '56 után. In *A Kúria és elnökei III*. A kötetet szerkesztette Bódiné dr. Beliznai Kinga. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2015. 179-180., 182.